

THÁI BÌNH XÂY DỰNG VÀ TỔ CHỨC THỰC HIỆN BA CHƯƠNG TRÌNH TIẾN BỘ KHOA HỌC - KỸ THUẬT TRONG NÔNG NGHIỆP

LÊ TRÌNH

SAU Hội nghị khoa học - kỹ thuật toàn quốc lần thứ 2, Ban khoa học và kỹ thuật tỉnh Thái Bình đã cùng các ngành liên quan trong tỉnh chuẩn bị nội dung đề Ban thường vụ tỉnh ủy thảo luận và ra một nghị quyết về « Đẩy mạnh công tác KHKT phục vụ nhiệm vụ phát triển nông nghiệp » của tỉnh. Tiếp theo đó, hội nghị Ủy ban nhân dân tỉnh đã bàn cụ thể các chủ trương, nhiệm vụ và biện pháp tổ chức thực hiện nhằm đưa nhanh các tiến bộ khoa học - kỹ thuật vào sản xuất nông nghiệp.

Qua báo cáo của Ủy ban khoa học và kỹ thuật Nhà nước trình bày trong hội nghị KHKT toàn quốc lần thứ 2, liên hệ vào tình hình thực tế của Thái Bình, Tỉnh ủy và UBND tỉnh nhận thấy Thái Bình cũng có hiện tượng là : những tiến bộ khoa học - kỹ thuật trong nông nghiệp có nhiều, nhưng chưa được tiếp thu và thực hiện một cách rộng rãi, nghiêm túc và triệt để. Nguyên nhân thì nhiều, nhưng có một nguyên nhân rất quan trọng là việc hướng dẫn, chỉ đạo, quản lý từ trên xuống dưới chưa đến nơi đến chốn, kế hoạch bước đi không cụ thể, nhất là thiếu sự phối hợp, tác động đồng bộ của các cơ quan kinh tế - kỹ thuật có liên quan vào cơ sở sản xuất. Vì đặc điểm của tỉnh là một tỉnh ở đồng bằng, trọng tâm là sản xuất nông nghiệp, trong đó, lương thực, thực phẩm chiếm vị trí hàng đầu, Tỉnh ủy và UBND tỉnh đã quyết định cho xây dựng và tổ chức thực hiện trước ba chương trình tiến bộ khoa học - kỹ thuật về *cây lúa con lợn* và *cây vụ đông* trong toàn tỉnh nhằm đạt các mục tiêu : 8 tấn thóc/ha/năm ; 80 vạn con lợn trong 1 năm (hoặc 300 kg thịt lợn hơi trên 1 ha gieo trồng)

và 30% diện tích trồng cây vụ đông trên chân ruộng 2 vụ lúa, trong khoảng thời gian từ 3 - 5 năm.

Nghị quyết của UBND tỉnh đã nhấn mạnh : « Nội dung các chương trình tiến bộ khoa học - kỹ thuật nông nghiệp đã xác định phải được đưa vào kế hoạch kinh tế - kỹ thuật của các cấp trong từng thời kỳ, và là phương hướng ưu tiên của kế hoạch đầu tư cho nông nghiệp, thông qua việc thực hiện các chương trình tiến bộ khoa học - kỹ thuật nông nghiệp mà gắn chặt các hoạt động KHKT với các hoạt động kinh tế, phối hợp chặt chẽ giữa các ngành có liên quan đề tác động đồng bộ vào sản xuất nông nghiệp trên từng địa bàn nhất định, theo một quy trình thống nhất... Phải bố trí thực hiện một cách đồng bộ chặt chẽ, ăn khớp với nhau trên từng vùng các chủ trương, nhiệm vụ và giải pháp KHKT, các biện pháp quản lý kỹ thuật, quản lý kinh tế... nhằm đạt đồng thời các mục tiêu trong từng thời gian của cả ba chương trình liên quan chặt chẽ với nhau... ».

Từ cách đặt vấn đề đó, tỉnh đã thấy rằng phải kết hợp chặt chẽ giữa diện và điểm, thông qua việc tập trung chỉ đạo điểm mà từng bước rút ra những kết luận cả về mặt KHKT cũng như về tổ chức, quản lý để đưa vào đề án sản xuất hàng năm, hàng vụ nhằm chỉ đạo thực hiện trong diện rộng. Tỉnh đã chọn 2 huyện và 16 hợp tác xã trong 7 huyện có các đặc điểm khác nhau, đại diện cho toàn tỉnh để chỉ đạo trọng điểm. Để giúp UBND tỉnh chỉ đạo chung, phối hợp, kết hợp chặt chẽ 3 chương trình và giữa các ngành có liên quan, UBND tỉnh đã cho thành lập Ban chỉ đạo 3 chương trình, do một đồng chí Ủy viên

thường vụ Tỉnh ủy là Phó chủ tịch UBND tỉnh làm Trưởng ban; thủ trưởng các ngành, ban: nông nghiệp, thủy lợi, khoa học kỹ thuật, kế hoạch, tài chính, quản lý nông nghiệp, phân vùng qui hoạch kinh tế, chủ nhiệm 3 chương trình tiến bộ khoa học—kỹ thuật nông nghiệp và đại diện UBND 2 huyện điền là thành viên trong Ban chỉ đạo. Mỗi chương trình có một ban chủ nhiệm gồm những cán bộ KHKT có năng lực ở các ngành, các lĩnh vực có liên quan tham gia.

Sau khi ba chương trình tiến bộ khoa học—kỹ thuật về cây lúa, con lợn, cây vụ đông được lãnh đạo tỉnh thông qua, những vấn đề cần thiết ứng dụng rộng đã được lựa chọn đưa vào đề án kế hoạch sản xuất của tỉnh, và các ban chủ nhiệm chương trình đã phân công các thành viên phụ trách các chuyên đề, các đề tài. Trong mỗi chương trình, chúng tôi xác định một số vấn đề trọng điểm để tập trung chỉ đạo thực hiện trong từng thời gian nhằm mau chóng đạt kết quả. Ví dụ: với cây lúa, trước mắt coi trọng vấn đề tạo ra nhiều phân bón, sử dụng phân bón có hiệu quả trên từng loại đất khác nhau; vấn đề sử dụng nước phục vụ thâm canh và ổn định năng suất tùy đặc điểm ở mỗi nơi; vấn đề nâng cao chất lượng hạt giống lúa, bố trí cơ cấu bộ giống hợp lý ở mỗi vụ. Đối với con lợn, coi trọng việc sản xuất và tận dụng các nguồn thức ăn để chế biến thức ăn hỗn hợp, đồng thời chú ý cải tạo và nâng cao chất lượng đàn giống, không chế một số bệnh thường gây nhiều thiệt hại. Với cây vụ đông, trước mắt chú trọng nhân giống sao cho đủ và có giống tốt, nhất là giống khoai tây, khoai lang; bố trí hợp lý giống lúa vụ mùa để bảo đảm yêu cầu thời vụ của mỗi loại cây vụ đông; đồng thời áp dụng một số công thức luân canh cây trồng thích hợp trong năm đối với từng vùng đất để vừa đạt khối lượng sản phẩm lương thực cao (cả thóc lẫn màu) vừa tăng được nguồn thức ăn cho chăn nuôi, vừa chủ động ruộng đất làm mạ, phát triển mạnh bèo dậu các vụ... Đối với các hợp tác xã trọng điểm, để vận dụng và thực hiện tốt 3 chương trình trong các điều kiện, đặc điểm khác nhau nhằm nhanh chóng đạt các mục tiêu đã xác định, tạo nên những điển hình tiên tiến toàn diện về phát triển nông nghiệp ở các huyện, UBND tỉnh đã huy động trên 70 cán bộ KHKT và quản lý kinh tế thuộc các ngành nông nghiệp và phục vụ nông nghiệp để lập các tổ công tác đưa về trực tiếp làm việc với cán bộ cơ sở và giúp đỡ các hợp tác xã, thời gian từ 3—5 năm; mỗi hợp tác xã có từ 4—5 cán bộ các loại nói trên. Những hợp tác xã được lựa chọn, vừa là trọng điểm của tỉnh, vừa là trọng điểm của huyện, nên các tổ công tác vừa chịu sự lãnh đạo trực

tiếp của Ban chỉ đạo 3 chương trình và của ngành dọc chuyên môn, vừa chịu sự hướng dẫn về KHKT của các ban chủ nhiệm chương trình, vừa chịu sự chỉ đạo của UBND huyện và kết hợp chặt chẽ với ban nông nghiệp, thủy lợi huyện để thực hiện các chủ trương, biện pháp về phát triển sản xuất nông nghiệp ở cơ sở. Những anh, chị em này được hưởng một số chế độ ưu đãi về tinh thần, vật chất trong thời gian công tác ở cơ sở, và các hợp tác xã trọng điểm cũng được ưu tiên hơn các hợp tác xã khác một phần nào về đầu tư cơ sở vật chất kỹ thuật nông nghiệp.

Từ thực tiễn của các hợp tác xã tiên tiến trong nhiều năm nay, chúng tôi thấy muốn đạt năng suất cao và vững chắc trong nông nghiệp không chỉ tích cực ứng dụng có sáng tạo các tiến bộ khoa học—kỹ thuật vào sản xuất mà còn phải phấn đấu xây dựng hợp tác xã về nhiều mặt. Do đó, tỉnh còn đặt yêu cầu đối với việc xây dựng trọng điểm và cán bộ xuống công tác ở cơ sở là: thông qua việc đưa tiến bộ khoa học—kỹ thuật đồng bộ vào sản xuất mà giúp hợp tác xã xây dựng nề nếp quản lý kinh tế, quản lý kỹ thuật, giúp hợp tác xã tổ chức lại sản xuất, đào tạo và bồi dưỡng đội ngũ cán bộ quản lý và cán bộ kỹ thuật, đồng thời bồi dưỡng kỹ thuật từ thấp đến cao cho xã viên, làm cho quần chúng xã viên nắm vững và làm chủ được các biện pháp KHKT, giúp hợp tác xã qui hoạch và có kế hoạch xây dựng cơ sở vật chất kỹ thuật phù hợp với trình độ KHKT mới, bảo đảm cho sản xuất phát triển vững chắc. Mặt khác, thông qua thực tiễn ở cơ sở mà phát hiện và đề xuất những chính sách, chế độ cần bổ sung, sửa đổi, góp phần động viên hợp tác xã đẩy mạnh sản xuất, làm trọn nghĩa vụ đối với Nhà nước và nâng cao đời sống xã viên. Đây cũng là yêu cầu đặt ra cho những ngành kinh tế kỹ thuật và những ngành tổng hợp của tỉnh, huyện cần phối hợp, kết hợp thật chặt chẽ, hướng vào cơ sở để phục vụ theo chức năng của mình. Làm được như vậy, những tiến bộ khoa học—kỹ thuật sẽ được thực hiện thuận lợi, thúc đẩy sản xuất tiến lên mạnh mẽ, vững chắc và ở những hợp tác xã trọng điểm này, khi tổ công tác rút đi, hợp tác xã vẫn vững vàng đi lên được.

Đến nay, qua 5 tháng triển khai 3 chương trình tiến bộ khoa học—kỹ thuật nông nghiệp, chúng tôi càng thấy rõ các chủ trương trên là đúng đắn, việc quy tụ cán bộ KHKT, các ngành liên quan phục vụ nông nghiệp và việc phối hợp giữa tỉnh, huyện và cơ sở sản xuất, rõ ràng có tác dụng thúc đẩy sản xuất. Việc kế hoạch hóa các hoạt động KHKT, từng bước đưa tiến bộ khoa học—kỹ thuật vào sản xuất, có chỉ đạo cụ thể thông qua việc thực hiện

các chương trình tiến bộ khoa học—kỹ thuật đi đôi với tăng cường công tác tuyên truyền, làm chuyển biến về nhận thức đối với cuộc cách mạng khoa học—kỹ thuật trong nông nghiệp, có tính chất quyết định đến hiệu quả sản xuất nông nghiệp cũng như phát triển sản xuất nông nghiệp nói chung. Lãnh đạo của các cấp, nhận rõ vị trí, tác dụng của việc xây dựng và thực hiện các chương trình tiến bộ khoa học—kỹ thuật, có những quyết định rõ ràng và cụ thể, là chỗ dựa để cán bộ khoa học kỹ thuật phấn khởi phát huy kiến thức và tài năng của mình đóng góp vào sự nghiệp chung.

Ở những hợp tác xã trọng điểm, cán bộ khoa học kỹ thuật được cử xuống thời gian chưa dài, khả năng anh, chị em còn bị hạn chế, nhưng bước đầu đã phát huy được tác dụng góp phần vào sản xuất vụ mùa, vụ đông vừa qua, cán bộ hợp tác xã cũng đã có sự chuyển biến bước đầu trong cung cách làm ăn. Nhiều nơi đã triển khai tích cực công tác thủy lợi, làm phân bón cho vụ xuân, điều chỉnh bố trí vùng cây trồng, có kế hoạch chủ động tăng nhanh đàn lợn, tổ chức nhiều cuộc tập huấn kỹ thuật cho cán bộ, xã viên v.v... Ngay từ ngày đầu xuống cơ sở, anh chị em đã được hướng dẫn phương pháp và nội dung để đi sâu tìm hiểu tình hình, nắm chắc những chỗ mạnh chỗ yếu của hợp tác xã để cùng cán bộ hợp tác xã vạch ra phương hướng, chủ trương, biện pháp, bước đi cụ thể trong việc vận dụng 3 chương trình vào điều kiện thực tế của địa phương. 14 trong số 16 điểm có sự hướng dẫn giúp đỡ của phòng chuyên môn thuộc Ban khoa học và kỹ thuật tỉnh và tổ tổng hợp của Ban chỉ đạo 3 chương trình của tỉnh, đã xây dựng và thông qua được kế hoạch kinh tế—kỹ thuật năm 1980 về sản xuất nông nghiệp. Nhìn chung, kế hoạch được vạch ra cụ thể, có hướng đi lên rõ, cân đối giữa mục tiêu kinh tế và biện pháp kỹ thuật, quản lý, đưa được một số tiến bộ kỹ thuật vào sản xuất. Kết quả này không những giúp cán bộ ở những hợp tác xã trọng điểm chuyển biến về mặt nhận thức, về phong cách chỉ đạo, mà về phía tỉnh cũng rút được những kinh nghiệm thực tế để hướng dẫn, chỉ đạo các hợp tác xã khác xây dựng kế hoạch năm sau. Hiện nay các tổ công tác đang

đi sâu hơn giúp hợp tác xã xây dựng những qui trình kỹ thuật cho từng khâu của quá trình sản xuất và cụ thể hóa kế hoạch cho từng đội sản xuất. Sang đầu năm 1980, Ban chỉ đạo 3 chương trình sẽ tiếp tục hướng dẫn làm quy hoạch nông nghiệp đến năm 1990, và qui hoạch, kế hoạch cụ thể 2—3 năm tới về vận dụng 3 chương trình tiến bộ khoa học—kỹ thuật nông nghiệp ở từng hợp tác xã.

Được sự chỉ đạo cụ thể, có cán bộ trên về trực tiếp giúp đỡ, hầu hết cán bộ ở các hợp tác xã trọng điểm đều phấn khởi tiếp thu; cán bộ khoa học kỹ thuật được phái về yên tâm và tích cực công tác, nhiều đồng chí tỏ ra hăng say, lăn lộn với đồng ruộng, chuồng trại chăn nuôi. Chúng tôi cho đây cũng là một biện pháp quan trọng để rèn luyện bồi dưỡng cán bộ. Với những hoạt động thực tiễn trên đây, nhiều vấn đề rất sinh động đang nảy sinh, nhiều đòi hỏi mới của cơ sở rất chính đáng cũng đặt ra cho lãnh đạo và ngành chuyên môn các cấp trên phải chỉ đạo rất nhịp nhàng, kịp thời và khoa học để đáp ứng tốt yêu cầu của cơ sở.

Tuy nhiên, thời gian để chúng ta nghiệm cách làm trên của Thái Bình còn rất ít, việc xây dựng và thực hiện các chương trình tiến bộ khoa học—kỹ thuật lại rất mới mẻ, sự chuyển biến trong chỉ đạo và thực hiện nhiệm vụ của các cấp, các ngành chưa đồng đều, chúng tôi còn phải vươn lên khắc phục nhiều khó khăn tồn tại trong vấn đề tổ chức chỉ đạo thực hiện. Đáng chú ý là những chủ trương, biện pháp tiến hành ở huyện trọng điểm chưa được bàn bạc và triển khai (trọng điểm huyện có nhiều vấn đề khác với cơ sở) và việc chưa kiện toàn được tổ chức quản lý kỹ thuật của hợp tác xã, ngay cả ở những hợp tác xã trọng điểm, cũng hạn chế kết quả việc ứng dụng tiến bộ khoa học—kỹ thuật.

Trên đây là những việc làm ban đầu của Thái Bình trong việc tổ chức triển khai thực hiện các chương trình tiến bộ khoa học—kỹ thuật nông nghiệp, chúng tôi rất mong được các ngành ở trung ương, các tỉnh bạn và cán bộ khoa học kỹ thuật các cấp đóng góp giúp đỡ ý kiến và trao đổi kinh nghiệm.